

DE ROSDOEK

No. 21

heemkundige studiekring
DE ACHT ZALIGHEDEN

D E R O S D O E K

aflevering 21,
mei 1981

Redactieadres : Th. van der Aalst, Ganzestraat 17,
5527 CA Hapert, tel. 04977-1671

Administratie : C.H.M. Witmer, Nijverheidslaan 16,
5506 EE Veldhoven

VAN HET BESTUUR

Redactieteam :

Th. van der Aalst, Ganzestraat 17, Hapert

H. Backbier, Heike 6, Vessem

Mevr. Th. Cools-van Son, Antwerpsebaan 9, Knegsel

Mej. C.J.M. Heeren, Wolfshoek 3, Knegsel

H. Huijbers, Weverstraat 10, Steensel

A. Kockx, de Pottenbakker 10, Veldhoven

J.J.A. Smetsers, de Pottenbakker 4, Veldhoven

De volgende Rosdoek verschijnt in augustus 1981

Copy wordt ingewacht tot uiterlijk 1 juli 1981
op het adres van de redactie.

VERSLAG

VAN DE HEEMKUNDIGE STUDIEKRING "DE ACHT ZALIGHEDEN" OVER DE GEBEURTENISSEN IN HET JAAR 1980

Na een geleidelijke groei naar 270 leden in 1978 en 1979, is onze kring in 1980 over haar hoogtepunt heengegaan. Door allerlei oorzaken is ons ledental gedaald tot 252. Eén van die oorzaken is, dat onze studiegroep Vessem-Wintelre-Knegsel op 25 september 1980, na rijp beraad, besloten heeft een zelfstandige vereniging te vormen. Een aantal leden zijn alleen lid gebleven van deze nieuwe groep. De Acht Zaligheden wenst Vessem-Wintelre-Knegsel veel succes toe en is altijd bereid te helpen waar het mogelijk is.

Nog niet wetend wat het jaar ons zou brengen, zijn we op 23 januari met onze jaarvergadering begonnen. Na diverse verslagen en plannen voor het komende jaar hebben Daan Vangheluwe en Martin van Zoeren ons wat verteld over hun grote hobby, de toponomy. Daarna, zoals altijd, een optreden van Ut Muziek.

Op 3 maart nam de heer Bakker van het Brabants Landschap de lezing over van dokter Van Laere. De heer Bakker vertelde over "Het Brabants Landschap", over de terreinen die deze stichting beheert, maar vooral over de Brabantse vennen. Een en ander illustreerde hij met goedgekozen dia's.

Op 25 maart was dokter Van Laere uit Liempde zover hersteld, dat hij voor ons een duidelijke uiteenzetting kon geven over de gebruiken rond dood en begrafenissen. De titel "Liever mijn pijp dan het H. Oliesel" liet terecht vermoeden, dat het geen treurig verhaal zou zijn.

Drs. L. Verhoeven was onze gastheer in het Dommeldal bij St. Oedenrode. Daar leidde hij op 12 en op 20 april een groep belangstellenden uit de Acht Zaligheden door een landschap, dat daar in de voorbije eeuwen door en langs de Dommel is ontstaan.

Op zondag 11 mei ontving een deputatie van onze kring een 30-tal gasten uit Heist-op-den-Berg en leidde ze rond in onze mooie omgeving. Met onze gasten genoten de kringle-

den van hun eigen omgeving, nu eens bekeken alsof ze zelf toeristen waren.

Na de theorie op 3 maart nu een stukje praktijk. Op 1 juni was er een fietstocht langs een aantal vennen. Onder leiding van Wim Jacobs en Jacques van Kessel voerden een aantal leden een ontdekkingsstocht uit, langs enkele vennen.

Als afsluiting van de eerste helft van ons jaar, hielden we op 22 juni onze St. Janstocht. Deze keer in het grensgebied bij Bergeyk. Mevrouw Christensen gidste ons a.h.w. door haar achtertuin. Vanzelfsprekend had ook Wim Jacobs weer een actief aandeel in deze excursie. De tocht werd afgesloten met de gebruikelijke kersenvla in de cantine van de Zwarte Bergen. Ook konden we daar luisteren naar een, voor deze gelegenheid geformeerd, muziekgezelschap.

Met de inwoners van Hoogeloon waren de kringleden op 20 augustus uitgenodigd op de opgravingsplaats aan de Casterse weg, waar de resten van een Romeinse villa werden blootgelegd. Op het werk zijn we rondgeleid door enkele enthousiaste studenten. Later op de avond hield de heer J. Slofstra uit Amsterdam een bijzonder duidelijk verhaal over deze opgraving; hoe deze op gang gekomen is en wat de resultaten er van zijn.

Zondag 31 augustus, zaterdag 6 en zondag 7 september zijn helaas zonder activiteiten voorbij gegaan, want zowel de jaarlijkse tocht naar een Brabantse stad als de tweedaagse excursie naar Drente kon vanwege te geringe belangstelling niet doorgaan.

Ieder jaar mogen wij wel een keer een lezing tegemoet zien van de heer Knippenberg. Op 23 september hield hij zijn verhaal over Herbergen en Postbanen in de zuidelijke Nederlanden. Alleen zij, die al erg lang lid zijn en geen lezing missen, zullen ontdekt hebben, dat ze het meeste al eens gehoord hadden. De anderen weten nu ook waar alle rode en gouden leeuwen vandaan komen.

Alles om ons heen verandert erg snel. Het is hier niet de plaats om dat te beoordelen, als wij in ieder geval maar vast kunnen houden hoe het geweest is. Daarbij hielp ons

drs. Kappelhof op 10 oktober met zijn lezing over "De traditionele landbouw voor 1880".

De veranderingen, die plaatsvinden aan het uiterlijk van deuren en bovenlichten heeft mej. Hetteema op dia's en tekeningen vastgelegd. Ze heeft deze veranderingen geanalyseerd naar praktische- en mode-invloeden. Op 18 november heeft zij ons het resultaat van haar werk laten zien.

Wij stellen het altijd op prijs als leden wat van zich laten horen, maar in het bijzonder als wij een avond organiseren onder de titel "Buurten rond den haard". De organisatoren waren dan ook erg blij, toen op 9 december zes kringleden ons enkele uitgekristalliseerde gedachten lieten horen, die zij in hun moedertaal op papier hadden gezet.

En nu alweer tijdens de jaarvergadering in 1981 wil ik U vragen : blij enthousiast deelnemen aan het kringgebeuren in dit jaar, dan gaan wij weer een mooi jaar tegemoet.

Het bestuur.

-o-o-o-o-o-
-o-o-o-
-o-

FIETS 4-DAAGSE DOOR KEMPENLAND V/M 21 T/M 24 JULI

De stichting Internationale fiets 4-daagse Kempenland wil de deelnemers op een sportieve manier, al of niet in gezinsverband, kennis laten maken met de Kempen.

Haast alle plaatsen, gelegen binnen het werkgebied van de Heemkundekring worden daarbij aangedaan.

Voor U misschien een aanleiding om op deze wijze nader kennis te maken met De Acht Zaligheden.

Een folder met een aanmeldingsformulier is verkrijgbaar bij de VVV-kantoren en de Rabo-banken.

AFSCHEID SCHEIDENDE BESTUURSLEDEN

Door middel van de convocatie voor de ledenvergadering van onze Heemkundekring, gehouden op 20 januari 1981, hebben de leden kennis kunnen nemen van het terugtrekken van twee bestuursleden.

De heer J. Martens was reglementair aftredend en stelde zich niet meer herkiesbaar, terwijl de heer J. van Asperen eveneens het bestuurslidmaatschap wenste te beëindigen.

Tijdens de ledenvergadering richtte de voorzitter reeds enige hartelijke woorden van dank aan het adres van de scheidende bestuursleden.

Op 14 februari is door het voltallige bestuur tijdens een onderling samenzijn ten huize van een van de bestuursleden, officieel afscheid genomen van de beide heren.

Als dank voor het vele werk dat zij voor de heemkundige kring hebben verricht, overhandigde de voorzitter hen met een toepasselijk woordje een ets van mevrouw Van Gorp-Lavrijsen, van de academie voor schone kunsten te Arendonk, waarmede zij bijzonder blij werden verrast.

Hun echtgenotes werden in de bloemetjes gezet, als een symbolische vergoeding voor de vele avonden, dat zij hun mannen ten behoeve van het heemkunde-werk, in de huiselijke sfeer hebben moeten missen.

Natuurlijk werden er op die avond vele oude herinneringen opgehaald uit de periode dat de heren Van Asperen en Martens lid van het bestuur waren geweest. Zij die nog niet zo lang deel uitmaakten van dit gezelschap hebben hiervan bijzonder genoten en kunnen constateren, dat saamhorigheid een belangrijke binding in het bestuur is.

FINANCIËEL

INKOMSTEN

	begroot	werkelijk
Contributies	f 5.200,-	f 5.415,00
Subsidies gemeenten	" 800,-	" 1.228,38
Subsidie Brabants Heem werkgroep kerken en torens	" 1.500,-	" 950,00
Bijdrage excursies	" 1.050,-	" 600,00
Rente	" 100,-	" 108,07
Verkoop boeken/brochures	" -,-	" 687,50
Abonnementen "De Rosdoek"	" -,-	" 37,80
Giften	" -,-	" 25,00
Saldo (nadelig)	" 1.550,-	" 2.492,70
	<hr/>	<hr/>
	f 10.200,-	f 11.544,45
	=====	=====

BALANS PER

ACTIVA

Kas	f 56,19
Kas werkgroep Kerken en torens	" 17,58
Bank privé rekening	" 290,57
Bankspaarrekening reservefonds	" 3.062,53
Postgiro	" 448,65
Postgiro renterekening	" 1.257,50
155 ex "D.E.S."	" 1.162,50
Schrijfmachine	" 150,00
Vitrine	" 1,00
Boekenbezit	" 100,00
Subsidie werkgroep Kerken en torens	" 834,56
	<hr/>
	f 7.381,08
	=====

VERSLAG 1980

	begroot	UITGAVEN werkelijk
Honoraria	f 1.000,-	f 1.602,65
Zaalhuur vergaderingen	" 1.000,-	" 935,20
Kosten excursies	" 1.350,-	" 2.598,28
Porti en drukwerk	" 1.750,-	" 2.608,75
Representatiekosten + lidmaatsch.	" 100,-	" 131,46
Afdracht Brabants Heem	" 2.000,-	" 2.750,00
Diverse onkosten	" -,-	" 83,55
Studiegroepen	" 2.000,-	" 834,56
Storting Reservefonds	" 1.000,-	" 0,00
	<hr/>	<hr/>
	f 10.200,-	f 11.544,45
	=====	=====

31 DECEMBER 1980

PASSIVA

Nog niet afgeschreven kascheque van postgirorekening	f 350,00
	<hr/>
Vermogen	" 7.031,08
	<hr/>
	f 7.381,08
	=====

F I N A N C I E E L

Kasmiddelen per 1 januari 1980	f 7.275,72
Kasmiddelen per 31 december 1980	f 5.133,02

B E G R O T I N G

BATEN

Contributies	f 6.500,-
Subsidies gemeenten	" 1.000,-
Subsidie Brabants Heem werkgroep	
Kerken en torens	" 800,-
Bijdrage excursies	" 1.200,-
Rente	" 200,-
Abonnementen Rosdoek	" 35,-
Nadelig saldo	" 1.965,-
	-----
	f 11.700,-
	=====

V E R S L A G 1 9 8 0 (vervolg)

1 9 8 2

LASTEN

Honoraria	f 1.750,-
Zaalhuur vergaderingen	" 1.000,-
Kosten excursies	" 1.500,-
Porti en drukwerken	" 3.000,-
Representatie + lidmaatschappen	" 150,-
Afdracht stichting Brabants Heem	" 3.000,-
Studiegroepen	" 1.200,-
Diverse onkosten	" 100,-
	-----
	f 11.700,-
	=====

EXCURSIES NAAR DE ABDIJEN VAN HEESWIJK EN VAN POSTEL

OP RESPECTIEVELIJK 7 EN 28 MAART 1981

Het was een goede gedachte van de organisatoren om aan elke deelnemer vooraf een samenvatting van de geschiedenis van elke Abdij toe te zenden, zodat de dieper en breder in de historie duikende paters-historici beter gevolgd konden worden.

De in de lezingen der historici naar voren gekomen overeenkomsten en karakterverschillen van beide Abdijen kunnen samengevat worden in het volgende.

De bewoners van beide Abdijen zijn volgelingen van Sint Norbertus, geboortig uit Gennep (Noord-Limburg), als kannik verbonden geweest aan de kerk van Xanten (een stadje, niet ver daarvan gelegen aan de Rijn), later bisschop van Magdeburg in het tegenwoordige Oost-Duitsland.

Zijn volgelingen worden algemeen Witheren genoemd naar de kleur van hun habijt; officieel heten ze Premonstratensers naar de plaats Prémontré in Frankrijk, waar hun eerste Abdij stond.

Norbertus was een hervormer in kerkelijk verband en verenigde gelijkgezinde priesters in een kloostersamenleving. Zo konden zij het bidden van het koorbede verenigen met de priesterlijke bediening naar de gelovigen toe. Hierdoor onderscheiden zij zich van de volledig beschouwende Orden als de Karthuizers, Trappisten en Benedictijnen en anderzijds van de geheel "verzorgende" Orden als de Dominicanen, Franciscanen e.a.

Elke Norbertijner Abdij is een zelfstandige eenheid; er is dus geen economische binding met een andere Abdij van hun Orde.

Wat de historische opbouw betreft, verschillen de Abdijen van Heeswijk en Postel zeer sterk.

De Abdij van Heeswijk is een voortzetting van de zelfstandig ontstane Abdij, destijds gelegen in het gehucht Berne bij Heusden aan de Maas. Toen na de val van 's Hertogenbosch in 1629 de Staatse troepen en de Protestantse Overheid het bewonen van de Abdij in Berne onmogelijk maakten, vestigde men zich in de uithof in Heeswijk. Zo'n uithof diende als zakelijk "filiaal" voor het beheren van ter plaatse aanwezig onroerend goed.

De vestiging in Postel (in de 13e eeuw) was vele eeuwen slechts een noviciaat van de Abdij van Floreffe (bij Namen in België); de ingetreden aspiranten leerden daar in alle soberheid en stilte voldoen aan de eisen van het kloosterleven volgens het ideaal van Sint Norbertus. Eerst in de zestiende eeuw ondervond het Bestuur van Floreffe zoveel bezwaren tegen de aangestelde - meest franstalige - pastoors in het nederlandse gebied, dat het akkoord ging met een volledige afsplitsing; eerst toen werd Postel een echte Abdij.

De Abdij van Berne-Heeswijk heeft voor de historie van onze Kring slechts betrekkelijk directe betekenis. Bij de opgave van verworven onroerende goederen of andere rechten hoorde ik slechts Wintelre noemen. Indirect zijn ze zeker wel betrokken geweest bij de katholieke geloofsbeleving van de bewoners der noordelijke Kempen.

De Abdij van Postel is echter zowel op geestelijk als op economisch gebied van enorme betekenis voor ons geweest. De vele jaren geleden door de Postelse geschiedschrijver Welvaerts geschreven boeken over de geschiedenis van Reusel, van Bladel en van andere voor Postel belangrijke plaatsen bewijzen dit. Postel had het benoemingsrecht van vele parochies in de Kempen; dat hield in, dat zij beslisten wie in die parochies pastoor werden. Postel bezat grote onroerende goederen en andere zakelijke rechten in onze dorpen. Voorzover deze in Nederland lagen, werden zij door de Vrede van Munster (1648) aan de Abdij ontnomen ten gunste van de Staat. Bij de komst van de Fransen in 1795 werden ook de in België gelegen goederen afgenomen en moest Postel in een ruïne achtergelaten worden. Eerst in 1859 werd de gemeenschap van Postel hersteld.

Onze interesse voor de historie en betekenis van de Abdijen werd blijkbaar door de Witheren op prijs gesteld. Zij nodigden beiden belangstellenden uit tot een studie van hetgeen bij hen aan gegevens voorhanden ligt. Vanuit het bestuur van onze Kring ging een aansporing uit tot het vormen van een kleine groep, die gezamenlijk of persoonlijk door het raadplegen van de in de Abdijen aanwezige bronnen de mogelijkheid scheppen, de historie van onze streek uit te diepen en deze te zijner tijd te publiceren. Belangstellenden hoeven niet te wachten tot een daarop gerichte bijeenkomst; zij kunnen zich nu reeds bij het bestuur melden, die de bereidheid verder zullen leiden naar een daadwerkelijk begin.

HEEMKUNDIG WERKKAMP 1981

Het heemkundig werkkamp wordt dit jaar georganiseerd door de kring Zeeland, onder het motto : "Kom Kwijtbuurten in Zeeland", en wel van 13 t/m 16 augustus. De uitnodiging hiervoor kunt u, zoals gewoonlijk, aantreffen in een van de komende afleveringen van Brabants Heem.

Het voorlopig programma ziet er als volgt uit :

Algemeen : De organisatoren stellen zich voor om de deelnemers onderdak te verlenen bij particulieren, waar zij waarschijnlijk ook het ontbijt zullen gebruiken. Lunches en diners worden verzorgd door een plaatselijk restaurant. Iedere deelnemer zal voorzien worden van een boekje met informatie over het dorp, de routes en de bezienswaardigheden in de omgeving. 's Avonds aan het dessert op vrijdag en zaterdag zullen de bijzonderheden van het programma van de volgende dag besproken en toegelicht worden.

Donderdagavond : Ontvangst van de gasten door het bestuur van de Heemkundekring. Korte toespraak door de burgemeester, inleiding van de heer Van Schijndel. Vertoning van de dia's van het vorige werkkamp etc.

Vrijdag : 9 Uur start grote fietstocht over het grondgebied van Mill en Grave. Koffie onderweg. Bezoek aan de kapelruïne, kasteel Aldendriel, landgoed de Tongelaer, het 10e eeuwse kerkje en het klooster van de paters Capucijnen te Velp. Indien het weer het toelaat, lunch in de open lucht, eventueel in tenten. Als het weer te slecht is voor een fietstocht, dan zal deze zelfde route gereden worden met auto's; de tocht duurt dan uiteraard korter en 's middags kan dan een gedeelte van het programma van zaterdag worden benut, b.v. voor een wat uitgebreider bezoek aan de tentoonstellingen.

Voor vrijdagavond staat een filmprogramma, in samenwerking met de foto- en filmclub Objectief, die verschillende filmprogramma's kan aanbieden, o.a. over oude ambachten, oude gebruiken en het boerenwerk, nog op de oude manier gedaan. Verder is het de bedoeling om een dans-

groep uittenodigen met Brabantse dansen en eventueel nog een ander verstrooiend onderdeel.

Zaterdag : Vanaf 9 uur staat een uitgebreid programma open, dat in groepen uitgevoerd kan worden, dus niet iedereen tegelijk. Te beginnen met een tocht op boerenwagens met paarden door de Zeelandse bossen, verder een bezoek aan de Zeelandse molens, aan het Oventje waar de heer Van Schijndel in de school een stenen-tentoonstelling zal inrichten. In het gebouw van de heemkunde zal ook gelegenheid zijn een tentoonstelling te bekijken, en er zullen verschillende oude dingen getoond worden, waarschijnlijk op het Oventje, zoals een hekelmolen, een zaagstelling en een beugelbaan.

Na het diner zal in de grote zaal van het restaurant een toneelstuk gespeeld worden, dat in deze streek reeds veel succes heeft gehad, geschreven door iemand uit deze contreien. De rest van de avond zal gevuld worden met een gezellig samenzijn.

Zondagmorgen hoopt men een speciale kerkdienst te kunnen aanbieden; hierna zal er een presentatie zijn van het Gilde en de Harmonie in de Sporthal; waarschijnlijk zullen de deelnemers hier ook ontvangen worden door de gemeente Zeeland.

Na de lunch : het onvermijdelijk afscheid.

-o-o-o-o-o-
-o-o-o-
-o-

NIEUWE LEDEN MET INGANG VAN 1981

In de Rosdoek zal steeds melding worden gedaan van de gedurende de afgelopen periode toetredende leden.

de heer W. van Harderwijk, Veldhoven
de heer J. Paridaens, Rotterdam
mevrouw Van de Bieze, Veldhoven
mevrouw W. Willems, Bergeyk
de heer C.A. Seibert, Veldhoven.

Het bestuur

EEN STUK WESTERHOVENSE ONDERWIJSGESCHIEDENIS (slot)

Op 4 december 1875 komt in de raad aan de orde de uitbreiding van het schoolmeubilair met een aantal banken. Dat wordt goedgekeurd. De burgemeester moet het hout maar kopen en de timmerlieden P. Adams en T. Kuijlaars 3 a 4 banken maken. Toen zal ook wel over het salaris van Biermans gesproken zijn, want op 10 december 1875 gaat de raad naar de school om zich van de vorderingen der leerlingen te overtuigen. Na terugkomst wordt het volgende beslist :

- a. de onderwijzer een gratificatie van f. 50,- te geven "omdat de school druk bezocht is, en tot aanmoediging";
- b. om de kweekeling (die de heer Biermans met onderbrekingen ter assistentie had en waarvoor f. 25,- op de begroting was uitgetrokken) geen gratificatie te geven "te meer dat den onderwijzer de gratificatie trekt en hem daarvan wel eenige belooning zoude kunnen geven".

Op 16 december wordt aan de schoolopziener kennis gegeven van dit besluit met de opmerking erbij "Daardoor zal zijn doel bereikt zijn".

Op 22 mei 1876 schrijft de raad aan de schoolonderwijzer geen kinderen beneden de 5 jaren op de school toe te laten. Tevens wordt hem verzocht "de kinderen zoo veel mogelijk tucht in te prenten, daar zij op straat zeer ondeugend zijn".

In verband met het vertrek van de kweekeling Th. Schellens wordt goedgekeurd dat ter vervanging hiervan contact wordt opgenomen met de zoon van de Wed. Schellens.

Op 19 oktober 1876 bespreekt de raad naar aanleiding van een bezoek van de heren Inspecteur en Schoolopziener aan de school enige opmerkingen van deze heren over de inrichting van de school, maar tevens ook hun voorstel om bij gebrek aan hulp voor de heer Biermans in ploegen en dus met gewijzigde schooltijden les te gaan geven. De raad heeft hiertegen grote bezwaren en stelt voor toch nog eens met de heer Jac. Schellens te praten en hem een extra premie van f. 5,- te geven. Blijkbaar heeft dit succes gehad en op 6 februari 1879 wordt besloten om die premie op te trekken tot f. 10,-.

Op 2 juli 1880 wordt besproken een verzoek van de heer Biermans om naast zijn gewone gratificatie van f. 50,- nog een buitengewone te geven van f. 20,-. De gemeenteraad is echter overtuigd dat de nieuwe wet op het Lager Onderwijs met 1 november 1880 in werking zal treden en alsdan een verhoging van de jaarwedde zal moeten plaats hebben en houdt de aanvraag aan. Op 28 oktober 1880 wordt besproken een brief van G.S. om de jaarwedde van de hoofdonderwijzer te brengen in overeenstemming met het K.B. van 14 september 1880 en besluit vervolgens :

1. De jaarwedde van het hoofd der Openbare school vast te stellen op zeven honderd gulden ingaande 1 november 1880.
2. De gewone jaarlijkse gratificatie van f. 50,- in te trekken en die voor dit jaar te berekenen tegen f. 50,- per jaar over 10 maanden.

En zo blijft het steeds een strijd om de centen. De hoofdonderwijzer die pleit voor betere honorering van het onderwijzend personeel en meestal met de hogere overheid en de inspectie aan zijn zijde, en de raad die maar probeert voor een koopje klaar te komen en pas toegeeft als hij daartoe wordt gedwongen. Eind 1880 ligt het aantal leerlingen rond de 100. Dat is het moment om een hulponderwijzer te benoemen, maar de raad probeert nog gauw een goede kweekeling te krijgen. Er biedt zich aan een zoon van Gabriëls uit Riethoven maar voor f. 100,- per jaar. Dat is te veel. Het hoofd vindt J. Adams bereid om het te doen voor f. 25,- voor het eerste halfjaar, f. 37,50 het tweede halfjaar en voor het volgende jaar f. 100,-. Daarmee is de raad accoord.

Als de schoolopziener eind 1881 dan attendeert op de benoeming van een hulponderwijzer, bericht de raad dat er een goede kweekeling is en dat hij vertrouwt dat er geen bezwaar zal zijn de benoeming van een hulponderwijzer uit te stellen. Als het hoofd begin 1882 dan zelf om verhoging vraagt wordt dit met algemene stemmen afgewezen.

1 april 1882 gaat de kweekeling J. Adams weg. In de plaats daarvan wordt de kweekeling M.G. Otten aangesteld tegen dezelfde vergoeding. Maar per 1 oktober

1882 gaat ook M.G. Otten weg. Het hoofd zit weer zonder hulp. Uit Luyksgestel wordt een kwekeling aangetrokken J. Claas. Deze verlangt wel een toelage van f. 186,-. Noodgedwongen stemt de raad toe.

Per 1 januari 1885 wil de kwekeling Claas weg daar hij binnenkort in militaire dienst zal moeten. Hem wordt verzocht nog drie maanden te blijven want daarna is het niet meer zo druk in de school. 's Zomers bezoeken namelijk veel minder kinderen de school. De hoofdonderwijzer krijgt voor het afgelopen jaar een gratificatie van f. 75,- en de kwekeling van f. 10,-. Eind 1885 besluit de raad tot een gratificatie van f. 50,- voor het jaar 1885.

Biermans dankt hiervoor in een brief van 20 februari 1886 maar verzoekt meteen een gratificatie van f. 100,- voor het jaar 1886 te betalen in 4 termijnen.

De raad is van oordeel dat het geven van iets wat niet verdiend is "zeer ongerijmd zoude wezen en derhalve geene termen vind om ten gunste van de meester eene beschikking te nemen".

December 1886 besluit de raad een oproeping te doen voor een onderwijzer tegen een jaarwedde van f. 400,-. En op 19 februari 1887 wordt de heer Franciscus Johannes Henricus Vermeeren uit Eindhoven met ingang van 21 februari 1887 benoemd tot onderwijzer op een jaarwedde van f. 400,-.

Inmiddels had Biermans om een gratificatie voor het afgelopen jaar verzocht, maar de raad "Overwegende dat het hoofd der school verschillende schooltijden verzuimd en niet worden bijgedaan en door de steeds gegeven gratificatie niet die vruchten mede gedaan hebben die er men zou verwachten Besluit de gevraagde gratificatie niet te geven".

Op 11 januari 1888 ligt er een verzoek om een gratificatie van Vermeeren daar hij geconstateerd heeft dat de meeste jaarwedden hoger liggen dan het zijne. Maar de raad besluit "Overwegende dat genoemde hulponderwijzer herhaaldelijk heeft gesolliciteerd naar een andere gemeente, derhalve hij naar ons voorkomt op geen gratificatie aanspraak heeft, dat hij zijn plicht doet doch ook niets meer besluit zijn verzoek af te wijzen".

Ook op 20 september 1888 vraagt hij nogmaals verhoging

maar de raad blijft neen zeggen.

Op 14 juni 1890 verzoekt J.F.H. Vermeeren eervol ontslag wegens benoeming te Oirschot. Dit wordt met ingang van 15 juni 1890 verleend. Zo spoedig mogelijk (per 1 augustus) wordt een tijdelijke onderwijzer aangesteld in de persoon van R. de Werdt maar deze vertrekt ook weer snel wegens benoeming te Soerendonk.

31 december 1890 wordt besloten een oproeping te doen tegen een jaarwedde van f. 450,-.

Op 16 juli 1891 blijkt dat de oproeping is geplaatst tegen f. 425,- er is niemand op gekomen en men besluit andermaal een oproeping te doen tegen f. 450,-.

Inmiddels was de schoolopziener in Eindhoven natuurlijk geïnformeerd met een schrijven waarin B.en W. o.a. het volgende stellen :

" Wij staan weder voor een vacature die men vreest
" niet spoedig aangevuld te krijgen, want die elders
" kan geplaatst worden wil Westerhoven niet doordien
" dat het schoolhoofd zoo ongunstig bekend staat. De
" herhaalde waarschuwingen hebben niets geholpen,
" wordt hoe langer hoe erger, is voortaan schaamteloos.
" Zoude U.E.A. het niet goedvinden ook de Heer Dis-
" trict Schoolopziener van een en ander kennis te ge-
" ven, om datgene te kunnen doen wat het onderwijs en
" de opvoeding der jeugd zoo dringend vordert" (i.c. .
ontslag v.N.)

De schoolopziener vindt de klachten te weinig gegrond. Biermans gebruikte wel wat veel drank, maar was nooit onbekwaam, de school leed er niet onder, hij was mogelijk wel wat lastig maar een goed onderwijzer. Hij vond daarom geen redenen om de districtsschoolopziener te informeren.

Daar zich nog geen kandidaten hebben gemeld besluit men op 21 maart 1892 een oproep te doen tegen f. 475,-. Hierop komt wel reactie en zo kan op 16 mei 1892 Hendricus Beijens dan onderwijzer te Strijp met ingang van 1 juni 1892 worden benoemd als onderwijzer op een jaarwedde van f. 475,-. Dat was hard nodig na een vacature van anderhalf jaar, maar drong nog te meer daar Biermans wegens het breken van een been vanaf begin april 6 weken thuis was geweest, dus helemaal geen school.

Op 27 december 1892 heeft Biermans weer een gratificatie gevraagd van f. 50.- maar hierop wordt met algemene stemmen afwijzend beschikt.

Op 6 juli 1893 wordt een verzoek van H. Beijens om een verhoging van zijn jaarwedde behandeld. Dan besluit de raad waarschijnlijk door schade en schande wijzer een gratificatie van f. 25.- te geven, overwegende dat de jaarwedde in de naburige gemeenten en op de meeste plaatsen f. 500.- is.

Beijens had echter geen gratificatie van f. 25.- gevraagd maar een weddeverhoging van f. 50.- en had betoogd dat iemand recht van het examen komende al meer kreeg, terwijl hij in totaal al 4½ jaar ervaring had als onderwijzer. Op 23 oktober 1893 volgt dan ook een ontslagaanvraag van H. Beijens wegens benoeming in Veldhoven.

De raad besluit op 25 oktober 1893 een oproep te plaatsen op een jaarwedde van f. 475.- en een gratificatie van f. 25.- voor een éénjarig verblijf. Zij neemt echter nog geen ontslag-besluit.

Mijn oud-oom de heer J.C. van Nuenen, burgemeester te Veldhoven, vraagt op 22 november 1893 aan zijn collega te Westerhoven wanneer Beijens te Veldhoven in functie kan treden. Op 29 november 1893 besluit de raad van Westerhoven dan om Beijens met ingang van 1 december 1893 eervol te ontslaan.

Het onderwijs wordt dan gedaan door het hoofd J.H. Biermans met behulp van de kwekeling P.J. van Bijck.

Pas in mei 1894 kan de dan op 25 april geslaagde onderwijzer Balthazar Josephus van Vlokhoven, geboren te Gestel 15 februari 1872, als onderwijzer worden benoemd.

In 1896 doet Biermans nog een poging voor een gratificatie, maar ook weer wordt dit verzoek afgewezen "wegens geen bijzondere verdiensten".

In 1897 is de heer Biermans enige weken genoodzaakt rust te houden daar hij zich aan zijn been heeft bezeerd (verschoven knieschijf). Het gemeentebestuur regelt met Van Vlokhoven dat de grote kinderen nu 's morgens van 09.00 tot 10.30 uur en 's middags van 13.30 tot 15.00 uur naar school moeten en de kleine resp. van 10.30 tot 11.30 uur en van 15.00 tot 16.00 uur.

De schoolopziener is het daar niet mee eens, maar het gemeentebestuur laat het zo, want voelt niets voor een

tijdelijke waarnemer want dat kost geld.

Van Vlokhoven krijgt dat jaar wel een gratificatie van f. 25.-. Maar als hij het volgende jaar om verhoging vraagt, wordt de behandeling van dit verzoek voorlopig aangehouden want men verwacht binnenkort wel weer een landelijke wijziging der onderwijzers-wedde.

Op de school wordt geen les in nuttige handwerken gegeven, daarom gaan verschillende Westerhovense meisjes van de 6e klas naar Bergeyk naar de Ursulinen op school. De schoolopziener dringt aan om deze lessen op de school te Westerhoven te geven.

De raad vindt dit niet nodig omdat men toch al naar Bergeyk gaat, maar plaatst onder druk van de inspectie toch een oproep voor een leerkracht hiervoor van 1½ uur per week voor f. 50.- per jaar. Niemand meldt zich maar de raad meent dat een zekere Maria Bekkers het wel zal willen doen. Zij vindt echter f. 50.- wel veel en verzoekt de burgemeester het voor f. 40.- gedaan te krijgen.

Op 25 november 1901 stelt de raad op grond van de "wet van 24 juni 1901 tot regeling van het Lager Onderwijs" een verordening vast waarin de jaarwedden der onderwijzers wordt geregeld. Met ingang van 1 januari 1902 :

Het hoofd met minder dan 5 dienstjaren	f. 750.-
" " " 5 tot 10 dienstjaren	" 800.-
" " " 10 tot 15 "	" 850.-
" " " 15 tot 20 "	" 900.-
" " " 20 en meer dienstjaren	" 950.-

En onderwijzer van bijstand	
met minder dan 5 dienstjaren	" 500.-
" 5 tot 10 dienstjaren	" 550.-
" 10 tot 15 "	" 600.-
" 15 tot 20 "	" 650.-
" 20 en meer "	" 700.-

Per 1 januari 1901 is de leerplichtwet van kracht geworden en dan wordt uit de gegevens die men moet verstrekken zichtbaar welke en hoeveel kinderen er naar Bergeyk op school gaan. Dan blijkt dat in 1899 van de 36 leerplichtige meisjes er 12 naar Bergeyk gaan. Ingevolge deze wet moet ook een commissie tot wering van schoolverzuim worden gevormd. Hierin worden benoemd J.H. Biermans, H. Daris en P.J. van Velsen. Een paar

maanden later bedankt echter de heer Biermans en wordt in zijn plaats J.B. van Vlokhoven benoemd.

Biermans vraagt nog eenmaal een gratificatie voor het jaar 1901 maar ook deze wordt, ik zou haast zeggen traditiegetrouw, met algemene stemmen geweigerd.

Wel krijgt de commissie tot wering van schoolverzuim in 1902 een gratificatie van f. 25.- wegens zeer drukke werkzaamheden. In 1903 bericht de heer Biermans dat het "aanleggen" der kachels in de school gedurende de wintermaanden steeds door de onderwijzer of schoolgaande kinderen gedaan wordt "zulks zal echter niet meer geschieden". De raad stelt dan de Wed.C. Verhagen aan voor f. 25.- per jaar. Zij zal daarvoor 2 maal 's weeks de schoollokalen zuiveren, 2 maal schuren en met de wintermaanden de kachels aanleggen.

In de raad van 1 juli vraagt het lid Theuws het woord en zegt dat :

" heden de heer J.H. Biermans 25 jaren als hoofd der
" school werkzaam is, dat verschillende corporatiën hem
" gaan feliciteeren en geschenken aanbieden. Nu past het
" het gemeentebestuur niet, vanwege de gemeente niets te
" geven. Stelt voor dit in behandeling te willen nemen.
" De voorzitter is van hetzelfde gevoelen en stelt voor
" een cadeau aan te koopen voor een prijs van hoogstens
" f. 10.-. Zonder hoofdelijke stemming besloten. De Bur-
" gemeester en H. Daris worden verzocht hieraan uitvoe-
" ring te willen geven."

Ook hieruit blijkt dat de verhoudingen gemeentebestuur en hoofd der school verre van goed waren. Dit blijkt ook uit een zaak in de privé-sfeer van de heer Biermans.

Voor de lichting 1891 moet Johannes Hendrikus Maria Biermans, geboren 8 november 1871, oudste zoon van de hoofdonderwijzer Biermans, met lot no. 11 in militaire dienst en krijgt daartoe een oproepingsbrief op 18 april 1891. Op grond van een door de Bisschop van 's Hertogenbosch overgelegd bewijs dat J.H.M. Biermans student is in de Godgeleerdheid (zit op het bisdommelijk seminarie) wordt hem echter bij K.B. van 4 mei 1891 nr. 14 vrijstelling verleend van opkomst bij het 6e regiment infanterie. Na de grote vacantie gaat J.H.M. Biermans echter niet terug naar het bisdommelijk seminarie maar zet zijn studies voort bij het seminarie van de paters te Gemert. Dit komt het

gemeentebestuur ter ore en zij menen de Commissaris des Konings daarvan in kennis te moeten stellen, want de vrijstelling werd alleen gegeven voor studenten aan een seminarie voor wereldheren maar niet voor studenten bij de orde-geestelijken.

De Commissaris is het hier mee eens maar wat milder en oordeelt dat Biermans alsnog in de gelegenheid gesteld moet worden een plaatsvervanger te stellen. Door bemiddeling van het bureau van Joseph.A. Slager, Waterstraat A 428 te 's Hertogenbosch wordt dan een plaatsvervanger gezocht en de daartoe nodige formaliteiten vervuld en neemt Johannes Franciscus de Roy de plaats in van J.H.M. Biermans. De manier waarop dit alles gegaan is was natuurlijk niet bevorderlijk voor de goede verhoudingen al had het gemeentebestuur wel gelijk.

Ook in zijn gezin heeft Biermans nogal wat klappen gehad. In 1883 stierven in 14 dagen zijn beide dochttertjes van 5 en van 3 jaar. De laatste jaren was hij zelf ook veel ziek. Hij vroeg daarom per 1 januari 1905 ontslag en vertrok op 25 januari daaraanvolgend met zijn vrouw naar Vught. Een gedesillustioneerde man.

Als je zijn geschiedenis te Westerhoven overziet en moet constateren hoe goed hij in het begin was, maar hoe hij in de loop der tijd steeds verder afzakt, dan vraag je je wel af, was hij zo of heeft de krenterige opstelling van het gemeentebestuur hem zo gemaakt. Je krijgt dan de neiging om H.N. Ouwerling na te zeggen zo als hij schrijft in "Uit donkere gewesten" dat de plaatselijke bestuurders er nagenoeg niets toe hebben gedaan althans geen cent meer dan ze moesten om te zorgen voor de verheffing van de gewone man.

Als G.S. bij herhaling en steeds gesteund door de onderwijsinspectie, vóór de leerplichtwet er was, er op aandrongen om ter bevordering van het schoolbezoek een gemeentelijke verordening in het leven te roepen waarbij het verboden zou worden aan kinderen van 12 jaar en jonger om in loondienst te werken en het gemeentebestuur van Westerhoven dit steeds afwijst want die jongens van 10-11 en 12 jaar waren zo'n goede hulpen als aandragers voor de steenovens en dan wetende dat er altijd wel een steenbakker in de raad zat of minstens een familielid, dan

laat zo'n gemeentebestuur het toch wel goed zitten. Hiermede is ook de periode Biermans afgesloten. Hij werd opgevolgd door P.J. Kantelberg. De zusters uit Bergeyk waren toen al bezig om een bijzondere school voor meisjes te Westerhoven op te richten en die gaat op 1 december 1905 van start. Er waren trouwens nog maar 10 meisjes tegen 36 jongens in 1904 op de Westerhovense Openbare School.

Na 1905 is de Openbare School in feite dus alleen een jongensschool.

Per 1 juli 1931 wordt ook die opgeheven en gaat de jongensschool over naar het R.K.Schoolbestuur. Als hoofdonderwijzer is er dan nog P.J. Kantelberg die mee overgaat en als onderwijzer C.A. Lodewijks die J.B. van Vlokhoven heeft opgevolgd en ook die gaat over naar de R.K. school. En om dit verhaal te completeren.

In 1904 waren de zusters uit Bergeyk hier gestart met een bewaarschool. Aanvankelijk met 34 kinderen; in 1910 met 54 kinderen.

Er zou nog veel te vertellen zijn over het schoolgebouw en het schoolhuis gedurende deze periode. Ook daar is steeds over gestoeid en geen cent aan besteed als het met een halve cent kon.

Helaas ontbreekt me de tijd want het archief gaat van de gemeente over naar het streekarchivariaat. Mogelijk kan dit later nog eens worden nageplozen.

Hopelijk heeft U een inzicht gekregen hoe het met het onderwijs in Westerhoven is gegaan en zo is het op veel plaatsen gegaan.

October 1980

W.C.M. van Nuenen

DE KEMPEN

'k Ben gek mee de Kempen.
Waor ge't aaw nog kunt ruike.
Waor zich niemes sjeneert
Veur de goei aaw gebruike.

Ge kunt er de maast in
gaon, oew eige vertreeje.
De weind fraozelt van dinger
Die al lang zên geleeje.

Daor zên velden mee koren
Héél wijd tot den einder.
En 'n waai vol mee bluumkes
Wocht op plukgraoge keinder.

Ge veind er aaw torens.
Kèkt naor Duizel en Stinsel.
Noemde gij nog 't verleeje
van de Kempen : verzinsel ?

Wa veindt dan de vorser
Nao veul graove mee zorg ?
Dinger, die sprêke van eeuwen
En die de haai ons verborg.

Nee, oud zijn de Kempen.
't Is er schön buite kijve.
'k Laot op dè alles zo gèr
m'n gedaacht zo 's drijve.

M. Coppens

HEEMKUNDEVERENIGING "DE HOGE DORPEN"

VESSEM/WINTELRE/KNEGSEL

In 1963 heb ik mij o.a. bezig gehouden met het verzamelen van weer- en (voort)plant-spreuken, als "huiswerk" voor de heer L. Verhoeven, leraar aan de R.K. Kweek-school "St. Josef" te Eindhoven.

Dit leidde tot een verzameling van plm. 100 spreuken. Begin 1981 ben ik begonnen met het uitbreiden en afronden van deze verzameling, die zich beperkte tot Oerle en Wintelre. Sinds die tijd heb ik, vooral dank zij de bibliotheek van de heer H. Mandos, waarin ik mij door de bereidwillige medewerking van mevrouw Mandos-v.d. Pol heb kunnen verdiepen in achtergronden van weerspreuken e.d., ontdekt, dat deze niet plaatsgebonden zijn en dat zij zelfs niet typisch Nederlands zijn. Daarom wil ik mijn werkterrein uitbreiden tot het gebied van de Acht Zaligheden, terwijl ook spreuken, afkomstig van allochtonen, verwerkt zullen worden.

Het doel dat ik mij voorlopig gesteld heb, is :

- het verzamelen en vastleggen van de nu nog bekende weer- en (voort)plant-spreuken;
- nagaan of en in hoeverre deze kloppen met de werkelijkheid.

Ieder die zelf nog spreuken kent of mensen weet die ze kennen, verzoek ik vriendelijk met mij contact op te nemen of mij de spreuken te doen toekomen.

In het laatste geval wordt U verzocht te vermelden :

- naam;
- geboortedatum;
- geboorteplaats;
- woonplaats;
- godsdienst;
- beroep;
- herkomst van de spreuk.

Bij voorbaat dank.

H. van der Heijden
Mollenstraat 42
5571 BL BERGEYK
tel. 04975-2483

HEEMKUNDEVERENIGING "DE HOOGHE DORPEN"

VESSEM / WINTELRE / KNEGSEL

Op initiatief van de heemkundekring "De Hooge Dorpen" wordt van mei t/m oktober in Vessem, Wintelre en Knegsel een fotowedstrijd gehouden.

Aan deze fotowedstrijd kan iedereen deelnemen. Er zijn 2 categorieën : tot 15 jaar en vanaf 15 jaar.

Het thema van de fotowedstrijd is : "Een praatje over een plaatje". Het is namelijk de bedoeling dat deelnemers aan de fotowedstrijd :

- a. een foto maken van karakteristieke dorps- en landschapsbeelden zoals die nu nog te zien zijn in de drie dorpen (straat- en dorpsgezichten; oude boerderijen en gebouwen; akkers en bosranden; wallen; bomen; kerken etc. etc.).
Daarnaast kunnen foto's gemaakt worden van folkloristische gebeurtenissen.
- b. Van hetgeen op de foto's te zien is dient een (korte) "historische" beschrijving gemaakt te worden.
Bijv.: wie woonde er vroeger in een huis, hoe oud is het huis, welke bouwstijl; wanneer is de kerk gebouwd, noem enkele pastoors; wat is de naam van het bouwland dat je ziet etc.

Informatie over het reglement, de wijze van inleveren van de foto's, het beschrijvend verhaaltje e.d. wordt u gaarne verstrekt door :

Jos van der Heyden
de Winterstraat 14
5684 BZ BEST
tel. 04998-73779.

"BRABANTS" WOORDENBOEK VRAAGT MEDEWERKERS

Het Woordenboek van de Brabantse Dialecten (WBD) geeft een inventarisatie van de dialecten van de Nederlandse provincie Noord-Brabant en de Belgische provincies Antwerpen en Brabant. Het WBD wordt sinds 1958 voorbereid op de Nijmeegse Centrale voor Dialect- en Naamkunde (NCDN) van de Katholieke Universiteit te Nijmegen. De hoofdingeling van het woordenboek is gebaseerd op het onderscheid : plaatselijk algemeen in gebruik tegenover plaatselijk slechts in gebruik bij een bepaalde sociale groep. Deze laatste afdeling valt uiteen in twee groepen : de agrarische terminologieën (alles met betrekking tot de boerderij) en de terminologieën van de vaktalen (slager, bakker, molenaar, etc.). Het WBD verzamelt alle taalmateriaal uit de genoemde provincies.

Voor de agrarische terminologieën is al het voorbereidend werk verricht (bestaand materiaal bewerken, vragenlijsten opstellen en rondsturen). Van het WBD zijn sinds 1967 voor deze afdeling 6 afleveringen verschenen, handelend over : het boerenhuis en de bedrijfsgedeelten; de landerijen; de koe; het paard; het tuig van het paard; het kleinvee; pluimvee; de produkten en de verwerking van de produkten.

Ook voor de vakterminologieën is al het voorbereidend werk verricht. In 1979 is de eerste aflevering verschenen voor het WBD : over de bakker en de slager. Een tweede aflevering is nagenoeg drukklaar.

Op het ogenblik wordt voorbereidend werk verricht voor de tweede hoofdafdeling : terminologieën die plaatselijk algemeen in gebruik zijn ofwel de Algemene Woordenschat. Er worden een kleine dertig vragenlijsten opgesteld, die vanaf september 1980 verstuurd zullen worden aan de medewerkers in de verschillende provincies. De vragenlijsten zullen met een frequentie van één per twee maanden verzonden worden. Al deze vragenlijsten zijn aanvullingen, d.w.z. het zijn lijsten met vragen die in vorige lijsten niet aan de orde zijn gekomen of slechts in een klein gebied zijn afgevraagd. In deze vragenlijsten zullen o.a. de volgende onder-

werpen aan de orde komen : het weer; planten en bloemen; dieren; het menselijk lichaam, etc. Alle vragen die in deze lijsten aan de orde komen zijn algemeen, d.w.z. ze kunnen in principe door iedere dialectspreker beantwoord worden.

In het verleden had de NCDN een groot medewerkersbestand, maar in de loop der jaren is dit aardig uitgedund door overlijden, verhuizing, etc. De NCDN zoekt nu in de genoemde provincies nieuwe medewerkers die bereid zijn om vragenlijsten in te vullen. Daarvoor wordt gevraagd :

- bereidheid om elke twee maanden een vragenlijst in te vullen;
- het noteren van de antwoorden in het dialect van de plaats waarvoor men invult, d.w.z. men moet zelf dialectspreker zijn of een dialectspreker ondervragen. Daarbij gaat onze voorkeur uit naar oudere personen. Een lijst met spellingsinstructies zal verstrekt worden aan de medewerkers om de dialectklanken goed te kunnen weergeven.

U dient zich wel te realiseren dat het vaak nogal wat tijd kost om de lijsten in te vullen en dat er elke twee maanden wel een in de bus ligt.

Indien U bereid bent om medewerking te verlenen aan dit projekt, schrijft U dan naar : Nijmeegse Centrale voor Dialect- en Naamkunde, Katholieke Universiteit, Erasmusplein 1, 6500 HD Nijmegen (tel. 080-512056).

Graag beveelt Uw bestuur de medewerking hiervoor aan !!

VAN DE BOEKENPLANK

Hierbij vestigen wij Uw aandacht op de volgende publicaties.

Door ziekte ben ik niet in staat geweest deze rubriek in de vorige Rosdoek te laten verschijnen. Als gevolg daarvan zult u ook "reeds wat oudere" publicaties tegenkomen die ik u evenwel niet wil onthouden.

Valkenswaard (toponomie van) / door H.E.M. Melotte en J. Molemans.

Stichting Brabants Heem, 1979. 280 blz. ISBN 90-70179-05-7.

Het riet dak : uitgegeven ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Vakfederatie van Riet- en Strodekkers.

Zegveld : Centraal Bureau Vakfederatie Rietdekkers, 1979. 40 blz.

Bibliografie "Ons Erfdeel", 1957-1977 / door Hilda van Assche en Richard Baeyens.

Stichting Ons Erfdeel, 1980. 408 blz.

Het dorpswoonhuis in de Kempen vanaf de vijftiende eeuw / door H.A.M. Ruhe.

Zaltbommel : Europese Bibliotheek, 1980. 178 blz.

Prijs ± f 39,90. ISBN 90-288-1114-1.

Oude beschavingen van de Lage Landen / door R. Borman.

Elsevier/Focus, 1980. 256 blz. Prijs f 49,50. ISBN 90-10-02162-9.

Geschiedenis van de N.V. Philips Gloeilampenfabriek / door A. Heerding. Deel 1 : Het ontstaan van de Nederlandse gloeilampenindustrie.

Nijhoff, 1980. 365 blz. Prijs ± f 65,00. ISBN 90-247-9033-6.

Portret van de boer / door J. Herstein.

Uitg.: Corrie Zelen, 1979. 120 blz. Prijs f 35,00. ISBN 90-6280-611-2.

Het boerendak / door Clemens V. Trefois. (waarin opgenomen: De plattegrondsvormen van zgn. Frankische boerderijtypen en De bouw der boerenhoeven).

St. Niklaas : Danthe, 1980. 312 blz. Prijs ± f 145,00.

Hoe oudheidkundigen te werk gaan / door J.W. Bronkhorst. (Jeugdlectuur).

Uitgeverij Versluys, 1980. 66 blz. Serie : Archeologie in Nederland. ISBN 90-2491178-8.

Veldnamen in Nederland / door M. Schoenfeld. 2e ongewijzigde herdruk.

Gijsbers en Van Loon, 1980. 199 blz. ISBN 90-6235032-1.

Gids voor het oude Turnhout en omgeving / door H. de Kok.

Deel 1 : Stad Turnhout

Standaard; Fibula en Van Dishoeck, 1981. 282 blz.

Prijs f 32,90. ISBN 90-02-14115-7.

Deel 2 : Omgeving.

200 blz. Prijs f 32,50. ISBN 90-02-14495-4.

Korenmolens : van ambacht tot industrie / door P.W.E.A. van Bussel.

Bura Boeken, 1981. 464 blz. Prijs f 75,00. ISBN 90-6404-008-7.

Provincie Brabant (België) in beeld / door Johan de Roey.

Hasselt : HeideLand, 1981. 96 blz. Prijs f 38,75.

ISBN 90-6440-034-2.

(HeideLand collectie provinciereeks).

Reisboek voor Romeins Nederland en België / door R.H.J. Klok en F. Brenders.

Fibula van Dishoeck, 1981. circa 160 blz. Prijs ± f 29,50. ISBN 90-228-3614-2.

H. Huijbers

's ZONDAGS NAO 't LOF

't Doe me zo'n deugd
As ik 's zondags nao 't Lof
'n Eind 't angelag in kan gaon loope.
Wa'k geniet van m'n land,
van m'n pèrd en m'n koei
Kan gin mens op 'ne kermis koope.

Ik loop langs de weg
die ik als keind heb gespeuld;
ieder bumke da hê'k hier zien komme.
Hier hê'k 't loope geleerd
en 'n mèl uitgehaold.
'k Heur nog piepe, de kreuge mee romme.

Hier kunde de beum zien,
die as wolke van gruuun
de Stinselse tóre umhangen.
'k Kan er ôk niks an doen,
Mar zo dik as 'k 'em zie,
Kan ik wir zo naor vruuger verlangen.

Aon 't eindegat giens
(Wa hee 't mens er gefruut)
Lee altij nog Grutmoeders ekker.
Op da horsje daorveur hee ze dik wa gerust;
D'r snee mik smaakte nergens zo lekker !

Zo zie ik zo veul,
Zo 's zondags nao 't Lof,
Al is er veul weg, veul zal blève.
'k Vuul er me rijk mee.
Niks kom ik tekort.
Niks ? Ja, één ding, tijd van lève !